

Muistisairaan työikäisen sopeutumisvalmennuksen toteutus 2.2.2026 alkaen

Koulutusmateriaali palveluntuottajille. Julkaistu 9.12.2025.

Kuntoutuspalvelujen ryhmä, Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö

Sisältö

- Tavoitteet
- Kohderyhmä
- Osallistujat
- Sopeutusvalmennuksen sopiminen ja vahvistaminen
- Rakenne ja kesto
- Sopeutusvalmennuksen toteutus
- Henkilöstö
- Tilat ja majoitus
- Nostoja yleisestä osasta
- Kuntoutusraha
- Kelan yhteystiedot

Muistisairaan työikäisen sopeutumisvalmennuksen tavoitteet

Tavoitteet

- Kurssilla asiakas ja hänen aikuinen läheisensä saavat:
 - ohjausta ja tukea elämäntilanteensa hallintaan
 - keinoja, apua ja valmennusta muistisairaudesta aiheutuvien haasteiden ymmärtämiseen ja mahdollisten käytännön ongelmien selvittämiseen
 - vahvistusta omakuntoutukselle ja tukea arkeen
 - vertaistukea.

**Muistisairaan työikäisen
sopeutumisvalmennuksen kohderyhmä**

Kohderyhmä

- Alle 68-vuotias harkinnanvaraisen kuntoutuksen asiakas, jolla on asianmukaisesti diagnosoitu varhaisen tai lievän vaiheen muistisairaus.
 - Näitä sairauksia ovat mm. Alzheimerin tauti, vaskulaarinen muistisairaus, Lewyn kappale –tauti, Parkinsonin taudin muistisairaus tai otsaohimolohkorappeumat.
- Varhaisella ja lievällä vaiheella tarkoitetaan vaihetta, jossa asiakas etenevästä muistisairaudesta huolimatta, kykenee selviytymään itsenäisesti sopeutumisvalmennuksessa aikuisen läheisensä kanssa.

**Muistisairaan työikäisen
sopeutumisvalmennuksen osallistujat**

Osallistujat

- Sopeutumisvalmennukseen osallistuu 6–10 asiakasta ja 6–10 aikuista läheistä.
 - Asiakas **ei voi** osallistua kuntoutukseen ilman läheistä.
- Sopeutumisvalmennus on aloitettava, kun kurssilla on vähintään 7 asiakasta.
- Sopeutumisvalmennuksen palvelukuvauksessa määriteltyä osallistujien enimmäismäärää ei voi ylittää.
 - Jos kurssilla on jo 10 asiakasta, sille ei voi siirtää toisen sopeutumisvalmennuksen asiakkaita esim. sairastumisen vuoksi.
- Jos sopeutumisvalmennuksessa on vähemmän kuin 7 osallistujaa, kurssin alkamista voidaan siirtää, se voidaan aloittaa 6 osallistujalla tai osallistujat voidaan siirtää toiseen sopeutumisvalmennukseen ja poistaa kurssi.
- Sopeutumisvalmennusta ei voi aloittaa alle 6 osallistujalla.

**Muistisairaan työikäisen
sopeutumisvalmennuksen sopiminen ja
vahvistaminen**

Sopeutumisvalmennuksen sopiminen ja vahvistaminen 1/2

- Sovi asiakkaan kanssa alustavasti kurssin toteutusajankohta 2 viikon kuluessa siitä ajankohdasta, kun asiakkaan kuntoutuspäätös on saapunut.
- Ilmoita asiakkaalle kurssin vahvistunut ajankohta 6 kuukauden kuluessa siitä ajankohdasta, kun asiakkaalle on annettu kuntoutuspäätös.
- Jos et pysty vahvistamaan asiakkaalle kurssia em. määräajoissa, asiakas voi tässä tilanteessa vaihtaa palveluntuottajaa tai jäädä edelleen odottamaan, että saat toteutettua kurssin.

Sopeutumisvalmennuksen sopiminen ja vahvistaminen 2/2

- Jos et pysty toteuttamaan asiakkaan kuntoutusta kokonaisuudessaan 9 kuukauden kuluessa kuntoutuspäätöksen antamisesta, ilmoita asiasta Kelan viranomaislinjalle ja asiakkaalle.
- Asiakkaalla on oltava vahvistettu kurssi tiedossaan 6 kuukauden kuluessa siitä ajankohdasta, kun kuntoutuspäätös on annettu.

**Muistisairaan työikäisen
sopeutumisvalmennuksen rakenne ja kesto**

Kuntoutuskurssin rakenne

- Toteuta sopeutumisvalmennus
 - 5 vrk kasvokkaisena jaksona (toteutus maanantai-lauantai)
 - läheinen osallistuu asiakkaan sopeutumisvalmennukseen yhdessä asiakkaan kanssa koko sopeutumisvalmennuksen ajan.
- Sopeutumisvalmennuksen kokonaisuuteen sisältyy:
 - Kutsukirjeen lähettäminen asiakkaalle
 - Ennakkoyhteydenotto asiakkaaseen
 - Sopeutumisvalmennuksen toteuttaminen 5 vrk palveluntuottajan toimipisteessä
 - Seurantayhteydenotto.

Kuntoutuskurssin kokonaiskesto

- Sopeutumisvalmennuksen kokonaiskesto on yhteensä 6–9 kuukautta.
- Kokonaiskesto on aika kuntoutuspäätöksen antamisesta viimeisen seurantayhteydenoton päättymiseen saakka.
- Toteuta kuntoutuskokonaisuus asiakkaan kuntoutuspäätöksen voimassaolon aikana (enintään 9 kuukautta).

Muistisairaan työikäisen sopeutumisvalmennuksen toteutus

Sopeutumisvalmennuksen toteutus 1/2

- Toteuta sopeutumisvalmennus
 - 5 vrk kasvokkaisena kuntoutuksena majoituksella (toteutus maanantai-lauantai)
 - Palveluntuottajan toimipisteessä
 - Ryhmäkuntoutuksena (sis. pienryhmätyöskentely).
- Kasvokkaisen kuntoutuspäivän pituus on vähintään 6 tuntia, josta ohjattua kuntoutusta keskimäärin 5 tuntia/ kuntoutuspäivä.
- Aloituskeskustelu toteutetaan asiakkaalle ja hänen läheiselleen 1–2 ensimmäisen kuntoutuspäivän aikana
 - omaohjaaja ja tarvittaessa muu moniammatillisen tiimin ammattihenkilö osallistuvat, asiakkaan ja läheisen yksilöllisen tarpeen mukaan.

Kasvokkaisen kuntoutuksen toteutus 2/2

- Järjestä läheiselle omaa ryhmämuotoista ohjelmaa vähintään 2 tuntia/kuntoutuspäivä. Muun ajan läheinen osallistuu asiakkaan kuntoutuspäivän ohjelmaan.
- Osa kuntoutuksesta toteutetaan asiakkaalle ja läheiselle yksilötapaamisina tarvittavien ammattihenkilöiden kanssa, asiakkaan ja läheisen yksilöllisen tilanteen ja tarpeen mukaisesti.
 - Erikoislääkäri voi osallistua myös etäyhteydellä tapaamisiin.
- Kasvokkaisen kuntoutuksen lopussa toteutetaan ryhmämuotoinen loppukeskustelu (1-2 tuntia)
 - 2 moniammatillisen tiimin ammattihenkilöä osallistuvat.

**Muistisairaan työikäisen
sopeutumisvalmennuksen henkilöstö**

Henkilöstö

Moniammatillinen tiimi

- 1 erikoislääkäri, erikoistumisala neurologia
- 3 pakollista ammattihenkilöä
 - sairaanhoitaja (AMK) tai terveydenhoitaja (AMK)
 - psykologi
 - sosiaalityöntekijä tai sosionomi (AMK) tai kuntoutuksen ohjaaja (AMK)
- vähintään 1 valinnainen ammattihenkilö
 - fysioterapeutti (AMK)
 - toimintaterapeutti (AMK).

**Muistisairaan työikäisen
sopeutumisvalmennuksen tilat ja majoitus**

Sopeutumisvalmennuksen tilat ja majoitus

- Kasvokkainen kuntoutus toteutetaan palveluntuottajan toimipisteessä, joka on laitossyksikkö.
- Laitosyksilölle määriteltyjen tilojen lisäksi palveluntuottajan toimipisteessä on lisäksi oltava
 - erillinen ryhmätyötila
 - kuntosali
 - liikuntasali.
- Asiakkaan ja hänen läheisensä majoitustilojen on sijaittava samassa toimipisteessä, jossa kuntoutus toteutuu.

Kela|Fpa[®]

Nostoja palvelukuvauksen yleisestä osasta

Palvelukuvauksen yleinen osa

- Kelan kuntoutuksen palvelukuvaus sisältää 2 osaa:
 - Kuntoutuspalvelun osa ja
 - Yleinen osa
- Osat täydentävät toisiaan ja niitä molempia sovelletaan samanaikaisesti Kelan järjestämän kuntoutuksen toteuttamisessa
- Kuntoutuspalvelun osa on **ensisijainen** yleiseen osaan nähden ja mahdollisten tarkennusten osalta palveluntuottaja noudattaa **kuntoutuspalvelun osan mukaista menettelyä**
- Kuntoutuksen palvelukuvaukset sitovat palveluntuottajaa osana Kelan ja palveluntuottajan välistä sopimusta
- Palveluntuottaja on velvollinen ensisijaisesti noudattamaan voimassa olevaa kuntoutustoimintaa ohjaavaa lainsäädäntöä ja siinä mahdollisesti tapahtuvia muutoksia.

Palvelukuvauksen yleisessä osassa on tietoa mm.

- Kuntoutuksen toteutukseen liittyvää yleistä tietoa
 - Asiakkaan henkilötietojen käsittelystä ja säilytyksestä
 - Etäkuntoutuksen toteuttamisesta
 - Dokumentaatiosta ja kuntoutuksen toteutukseen liittyvästä kirjaamisesta
 - Kuntoutuspalautteen sisällöstä ja sen laatimisesta
 - Henkilöstömuutoksista ja henkilöstön sijaisuuksista sopimuskauden aikana
 - Kuntoutuksen aikaisesta tulkkauksesta
 - Kuntoutuksen toteuttamisessa käytettävistä tiloista ja majoituksesta
 - Ruokailun toteuttamisesta
 - Palveluntuottajan laatutyöstä, toiminnan seurannasta ja tarvittavista luvista sekä vakuutuksista
 - Hyödyn arvioinnista ja raportoinnista
 - Asiakasturvallisuuteen liittyvistä asioista
 - Kuntoutukseen liittyvistä vakuutuksista
 - Kuntoutuskustannusten laskutuksesta ja maksamisesta, mm. asiakkaan sairastuessa äkillisesti
 - Sovittujen kurssien siirtämisestä, perumisesta tai vaihtamisesta
 - Auditoinnista
- Lisäksi yleisessä osassa on**
- Kuntoutuksessa käytettävä sanasto
 - Liite ammatti- ja tehtävänimikkeistä.

Uusi luku yleisessä osassa

- Ennen kuntoutusta toteutettava aloituskeskustelu
 - Ennen kuntoutusta toteutuva aloituskeskustelu toimii aina samalla ennakkoyhteydenottona asiakkaaseen.
 - Samalla varmistetaan myönnetyn kuntoutuksen ja aikataulun sopivuus asiakkaalle sekä sitoutetaan, motivoidaan ja valmistellaan asiakas tulevaan kuntoutumisprosessiin.
 - Aloituskeskustelu toteutetaan sisällöllisesti samoin periaattein kuin kasvokkain toteutettava aloituskeskustelu.

Nostoja yleisestä osasta

1/4

- Palveluntuottajan ja palveluyksikön rekisteröinti
 - Palveluntuottajan, joka tuottaa terveydenhuollon palveluja, on noudatettava sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaa koskevaa lainsäädäntöä (741/2023).
 - Palveluntuottaja vastaa siitä, että palveluntuottaja ja palveluyksikkö on rekisteröity kyseisen lain edellyttämällä tavalla.
- Laadunhallinta ja toiminnan seuranta
 - Lukuun on lisätty vaatimus palveluntuottajan omavalvontasuunnitelmasta ja -ohjelmasta
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023) mukaisesti palveluntuottajan tehtävänä on valvoa palvelun laatua, asianmukaisuutta ja asiakas- ja potilasturvallisuutta.
 - Palveluntuottaja laatii omavalvontasuunnitelman ja omavalvontaohjelman sekä nimeää vastuuhenkilön lain edellyttämällä tavalla.

Nostoja yleisestä osasta

2/4

- Asiakkaalle laadittavat kuntoutuspalaute
 - Kuntoutuspalauteen laatimiseen on uusi lomake KU148, joka löytyy Kelan verkkosivuilta.
 - Laaditaan viimeisen kuntoutusjakson päätyttyä
 - Palaute on oltava Kelassa perillä postitse lähetettynä 2 viikon kuluessa.
- Lyhyt kuntoutuspalaute
 - Toimitetaan asiakkaalle kuntoutuksen keskeytyessä tai toteutuessa useammassa kuin 1 jaksossa, jos tarvitaan kirjallinen dokumentti kuntoutukseen osallistumisesta ja sen edistymisestä
 - Toimitetaan Kelaan vain, jos asiakkaan kuntoutus on keskeytynyt tai asiakkaan kuntoutumiseen liittyy jotain erityistä tiedotettavaa Kelalle.
- Seurantapalaute
 - Laaditaan, kun palveluntuottajan ja asiakkaan välinen viimeisin seurantayhteydenotto on toteutunut

Nostoja yleisestä osasta

3/4

- Tilojen remontointi
 - Palveluntuottajan tulee ilmoittaa Kelaan milloin remontti alkaa ja remontin arvioitu päättymisen
 - Väistötilan tulee aina olla Kelan etukäteen hyväksymä.
- Henkilöstön ensiapuvalmius
 - Henkilöstöltä vaadittu EA1-koulutus voi olla Suomen Punaisen Ristin (SPR) tai muun vastaavan tahon EA-koulutuksia tarjoavan yrityksen järjestämä koulutus
 - EA-koulutus tulee olla voimassa palvelukuvauksen määritteiden mukaisesti
- Ammatti- ja tehtävänimike -liite
 - Päivitetty vastamaan nykyisiä koulutuksia ja vanhentuneet koulutusmäärittelyt on poistettu

Nostoja yleisestä osasta

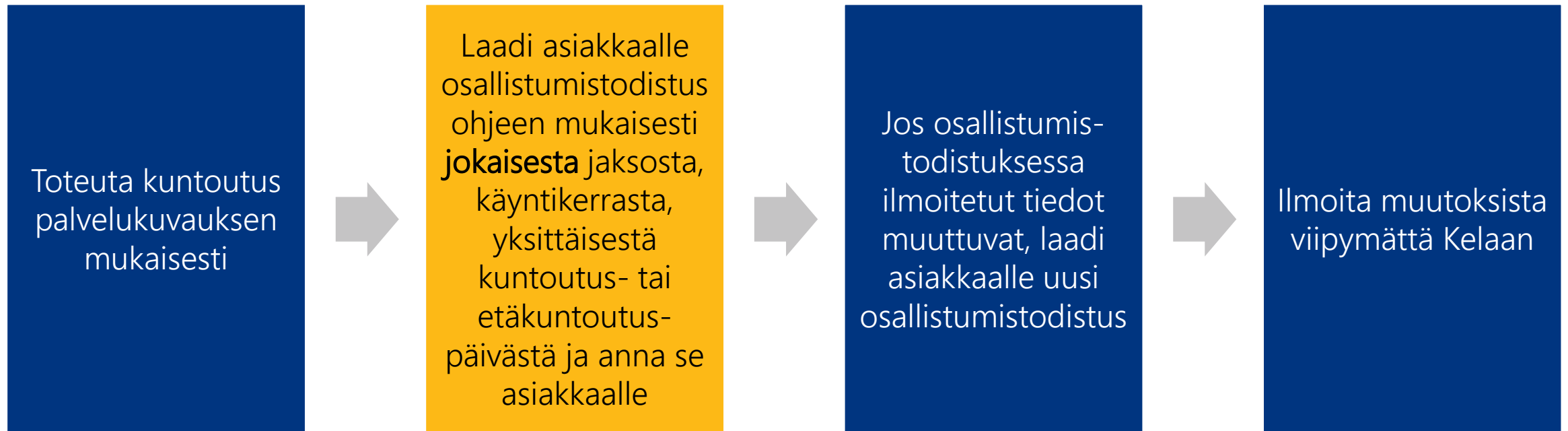
4/4

- Uusi asiakas (huom. vain rekisteröitymismenettelyllä järjestettävissä palveluissa)
 - asiakas, jonka kuntoutuspäätös on astunut voimaan ko. kalenterivuoden aikana. Edellisenä kalenterivuonna voimaan tulleen kuntoutuspäätöksen saanut asiakas ei ole uusi asiakas, vaikka asiakkaan kuntoutuksen toteuttaminen alkaisi tai jatkuisi kuluvan kalenterivuoden aikana.
- Palveluntuottajalla on oltava asiakasta ja kuntoutukseen osallistuvaa läheistä varten seuraava vakuutusturva:
 - Toiminnan vastuuvakuutus
 - Potilasvakuutus
 - Ryhmämuotoinen tapaturmavakuutus.

Kela|Fpa[®]

Kuntoutusraha

Miten palveluntuottajana toimit, että kuntoutukseen osallistuvan asiakkaan kuntoutusraha maksetaan oikein ?

[Kuntoutuspalvelut ohjeita- palveluntuottajille osiosta löydät ohjeet Miten toimin, jotta kuntoutukseen osallistuvan asiakkaan kuntoutusraha maksetaan oikein](#)

Kuntoutusrahan hakeminen

Asiakas voi hakea kuntoutusrahaa

- asiointipalvelu [OmaKelassa](#)
- lomakkeella [KU112](#) (kuntoutusraha)
- tarvittaessa hakemus voidaan vastaanottaa Kelassa myös suullisesti
 - Liitteet voi toimittaa OmaKelassa
- Kuntoutusrahan hakuaika on 6 kuukautta

[Näin haet kuntoutusrahaa |
Henkilöasiakkaat | Kela](#)

Kuntoutusrahan **yleiset** myöntämisedellytykset

- Asiakas on 18–67-vuotias
 - Jos asiakas on syntynyt ennen 1.1.2009, voidaan kuntoutusraha kuitenkin myöntää myös 16-17-vuotiaalle.
- Asiakas on estynyt tekemästä työtä koko- tai osapäiväisesti kuntoutukseen osallistumisen vuoksi ja kuntoutuspäivä kestää vähintään 4 h matkoineen
- Kuntoutuksen tarkoituksena on asiakkaan työelämään pääsy, sinne palaaminen tai työelämässä pysyminen
- Kuntoutuspäätös on tehty Kelan kuntoutuslaissa mainitulla perusteella
- Kuntoutus täyttää kuntoutustoiminnalle yleisesti asetetut vaatimukset

Kuntoutusrahan määrä

- Perustuu [vuosituloon](#)
 - Jos tuloja ei ole tai ne ovat vähäisiä, on kuntoutusrahan määrä vähintään vähimmäismääräinen
 - Asiakas voi arvioida kuntoutusrahan määrän Kelan verkkosivuilla [kuntoutusrahan laskurilla](#)
- Vuonna 2025 kuntoutusrahan vähimmäismäärä on 31,99 e/pv
 - Asiakas voi saada vähimmäismääräisen kuntoutusrahan lisäksi myös harkinnanvaraista ylläpitokorvausta 9e/pv, jos kuntoutukseen osallistumisesta aiheutuu asiakkaalle ylimääräisiä kustannuksia (esimerkiksi matka-, vaate- tai jalkinekustannuksia)

Kuntoutusraha turvaa toimeentuloa kuntoutuksen aikana

Maksetaan

- Omavastuuajan jälkeen (Kelan kuntoutuskursseissa tavanomaisesti 1 pv)
 - Eläkkeensaajalla tavanomainen omavastuu aika on 30 päivää
- Kuntoutukseen osallistumisen ajalta jokaiselta arkipäivältä (= 6 arkipäivää/viikko)
- Kuntoutusjakson jälkeen, kun selvitys kuntoutukseen osallistumisesta on saatu Kelaan (yleensä osallistumistodistus)
 - Asiakas voi toimittaa osallistumistodistuksen Kelaan OmaKelassa
- Jos työnantaja maksaa kuntoutuksen ajalta palkkaa, kuntoutusraha maksetaan yleensä työnantajalle palkkaa vastaavalta osalta
 - Työnantaja ilmoittaa kuntoutusajan palkanmaksusta Kelaan

Ennakonpidätys

- Henkilökohtaisen veroprosentin mukaan
- Kuitenkin vähintään 25%, ellei muutosverokorttia etuutta varten ole esitetty
- Ylläpitokorvaus on veroton

Kuntoutusraha Muistisairaahan työikäisen sopeutumisvalmennuksen ajalta

Kuntoutusrahaa voi saada

- 5 vrk kasvokkaisena jaksona toteutuvan kuntoutuksen ajalta (toteutus maanantai-lauantai välillä)
 - Kasvokkaisen kuntoutuspäivän pituus on vähintään 6 tuntia.

Kuntoutusrahaa ei voi saada

- Ennakkoyhteydenoton tai seurantayhteydenoton ajalta

Kela|Fpa[®]

Kelan yhteystiedot

Yhteystiedot

Palveluntuottajien yhteydenotot ensisijaisesti sähköpostilla

1

Kelan kuntoutuksen palvelukuvauksiin ja niiden tulkintaan liittyvät kysymykset: kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi

2

Rekisteröitymiseen tai rekisteröitymisjärjestelmään viettäviin tietoihin liittyvät kysymykset kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi

3

Kuntoutuspalvelujen sopimuskauden aikaisiin muutoksiin, kuten esimerkiksi palveluntuottajan rakenteelliset muutoksiin, tilojen muutoksiin ja laskuttajan muutoksiin, sekä vakaviin tapaturmiin liittyvät ilmoitukset: kuntoutus.rekisteroityminen@kela.fi

4

Rekisteröitymisjärjestelmään ja tunnistautumiseen liittyvät tekniset kysymykset: kuntoutus_jarjestelmat@kela.fi

Kiitos!

Kela|Fpa[®]